

СУДДЯ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

вул. Жилинська, 14, м. Київ, 01033

05.12.2019р.

№ 362-16/5235

Директорові Інституту
держави і права
ім. В.М. Корецького НАН України

ШЕМШУЧЕНКУ Ю. С.

Шановний Юрію Сергійовичу!

На розгляді у Конституційному Суді України перебуває справа за конституційним поданням Верховного Суду щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII, „Про внесення змін до Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування“ від 16 жовтня 2019 року № 193–IX (далі – Закон № 193), „Про Вищу раду правосуддя“ від 21 грудня 2016 року № 1798–VIII.

З метою повного та всебічного розгляду справи прошу Вас, шановний Юрію Сергійовичу, висловити позицію науковців щодо питань, порушених у конституційному поданні, а також повідомити:

– чи узгоджується зменшення складу Верховного Суду, втрата статусу судді Верховного Суду, проведення відбору суддів до касаційних судів у складі Верховного Суду, переведення суддів Верховного Суду до відповідних апеляційних судів з частинами другою, третьою статті 125, частинами першою, другою, п'ятою, шостою статті 126, частинами першою, другою статті 128 Конституції України;

– чи узгоджується зі статтею 131, іншими статтями розділу VIII „Правосуддя“ Конституції України повноваження Вищої ради правосуддя призначати членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та право отримувати матеріали судової справи (їх копії) та пояснення від суддів чи прокурорів щодо судових справ;

– чи узгоджується припинення повноважень членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, формування нового складу цього органу та зменшення його складу зі статтею 6, 19, частиною першою статті 126, частиною першою статті 129, статтею 130¹ Конституції України;

– чи узгоджується утворення, статус, склад (залучення трьох осіб з числа міжнародних експертів, запропонованих міжнародними та іноземними організаціями), завдання та повноваження Комісії з питань доброчесності та етики, зокрема, щодо здійснення дисциплінарного провадження щодо судді та судді Верховного Суду, відсторонення судді від здійснення правосуддя з частиною першою статті 38, розділом VIII „Правосуддя“ Конституції України, зокрема її статтею 131;

– чи передбачає Закон № 193 передачу повноважень Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя до Комісії з питань доброчесності та етики і чи узгоджується це та здійснення цієї Комісією контролю за прозорістю діяльності Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України зі статтею 131 Конституції України.

Додаток: копія конституційного подання на 16 аркушах.

З повагою

суддя-доповідач

П. Т. ФІЛЮК

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ім. В.М. Корецького

Україна, 01601, м. Київ,
вул. Трьохсвятительська, 4
тел. (044) 278 5155
факс (044) 278 5474
E-mail: jus@ukrpack.net

81
NATIONAL
UKRAINIAN ACADEMY OF SCIENCES
KORETSKY INSTITUTE
OF STATE AND LAW

4, Trjohsvjateljtska st.,
01601, Kiev, Ukraine
tel. (044) 278 5155
fax (044) 278 5474
E-mail: jus@ukrpack.net

20.12.2019 № 126/389

На № 362-16/ 5235 від 05. 12. 2019 р.

Конституційний Суд України

Судді ФІЛЮК П.Т.

Повідомляємо, що Ваш лист стосовно висловлення позиції з питань, порушених у поданні Верховного Суду щодо конституційності окремих положень закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року №1402-VIII та інших законів, розглянуто в Інституті держави і права ім. В.М. Корецького НАН України.

Надсилаємо висновок, підготовлений за наслідками розгляду Вашого звернення.

Додаток: висновок на 2 арк.

Директор Інституту
академік НАН України

Ю.С. Шемшученко

16/8042
24. 12. 19

Висновок

щодо подання Верховного Суду стосовно відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень законів України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року №1402-VIII, «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» від 16 жовтня 2019 року № 193-IX, «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII

Дослідивши надіслане до Конституційного Суду України зазначене вище подання Пленуму Верховного Суду, вважаємо за необхідне зазначити наступне.

1. Вирішення Конституційним Судом України питань про відповідність законів Конституції України має необхідною умовою наявність *чинного* закону, який перевіряється на конституційність, а також тексту Конституції України, *чинність якого не піддається сумніву*.

Однак первинний текст Конституції України в редакції 1996 року було кілька разів змінено з порушенням вимог розділу XIII Конституції України, що ставить під сумнів чинність змінених у такий спосіб конституційних положень. Порушення стосується також і статей 125, 126, 128, 129, 130-1, 131 Конституції України, які було ухвалено Законом України від 2 червня 2016 року №1401-VIII і на відповідність яким має намір перевірити положення згаданих у поданні Верховного Суду законів Конституційний Суд України.

2. У провадженні Конституційного Суду України знаходиться кілька законопроектів про внесення змін до Конституції України, які було надіслано Верховною Радою України для отримання висновків відповідно до статті 159 Конституції України. На запит Конституційного Суду України щодо окремих з них Інститутом держави і права імені В.М. Корецького надано відповідні експертні висновки.

Зокрема, у цих висновках зверталася увага на те, що законопроектами передбачається внесення змін до статей Конституції України в редакції 1996 року (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст.141). Таким чином, Верховна Рада України не враховує внесення наступних змін до

Конституції України законами України: від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586-VII, від 21 лютого 2014 року № 742-VII, від 2 червня 2016 року № 1401-VIII.

«Тому *позитивний* висновок стосовно оцінюваного законопроекту – зазначено в одному з експертних висновків, – може розцінюватися як юридичне визнання Конституційним Судом України усіх змін до Конституції України, внесених перерахованими законами України, такими, *що не мають юридичного значення*, тобто нікчемними».

У зв'язку з цим постає питання: *в якій редакції Конституція України є чинною* на момент розгляду справи Конституційним Судом України?

На нашу думку, Конституційний Суд України зобов'язаний звернути на цю обставину увагу Верховної Ради України, якою були свого часу порушені вимоги пункту 1 статті 85 Конституції України. Це впливає з положення частини першої статті 8 Конституції України про визнання та дію в Україні *принципу верховенства права*, у відповідності з яким повинен здійснювати свою діяльність насамперед Конституційний Суд України.

3. Єдиним юридично коректним виходом із ситуації, що склалася через порушення порядку змінення Конституції України, який відповідає принципу верховенства права, на нашу думку, є рекомендація органу конституційної юрисдикції на адресу парламенту і Президента України стосовно ухвалення всеукраїнським референдумом Конституції України в новій редакції.

Висновок підготував:

Головний науковий співробітник,
доктор юридичних наук, професор

О.І. Ющик